

Maantieteelliset seurat ja yhdistykset - Geografiska sällskap och föreningar

Suomen Maantieteellinen Seura - Geografiska Sällskapet i Finland

Toimintakertomus vuodelta 1994

Yleistä

Vuotta 1994, joka oli Suomen Maantieteellisen Seuran 106. toimintavuosi, voidaan luonnehtia varsin vireäksi. Uutta ilmettä Seuran hallituksen työskentelyyn toi puheenjohtajan käynnistämä keskustelu Seuran toiminnan kannalta tärkeistä teemoista. Eräänä osoituksena jäsenkunnan aktiviteetista oli erittäin runsas osanotto Seuran keskeisimpään jäsentapahtumaan maantieteen päiville. Seuran julkaisutoiminta laajeni sivumääräisesti jonkin verran toimintavuoden aikana. Uusia jäseniä Seuraan liittyi hieman edellisiä vuosia vähemmän. Suomen Kartaston ensimmäisen laitoksen 100-vuotisjuhlavuosi on vuonna 1999. Tämän vuoksi Suomen Kartaston 100-vuotisjuhlahanketta valmisteltiin vuoden aikana uutterasti. Toiminnan vireyden vastapainona huolta aiheutti Seuran talouden heikentyminen erityisesti julkaisutoimintaan saadun valtionavun voimakkaan supistumisen takia.

Hallitus

Suomen Maantieteellisen Seuran hallituksen kokoonpano oli vuonna 1994 seuraava:

Puheenjohtaja: dosentti Harry Schulman
Varapuheenjohtaja: dosentti Heikki Vesajoki
Sihteeri: apul.prof. Paavo Talman
Rahastonhoitaja: lehtori Jorma Pietala

Muut hallituksen jäsenet:

Fil.lis. Pirjo Ferin-Westerholm
Fil.tri Lea Houtsonen
Dosentti Matti Häkkinen
Dosentti Atte Korhola
Fil.lis. Heikki Seppä
Dosentti Markku Löytönen
Professori Kalevi Rikkinen
Professori Perttu Vartiainen
Dosentti John Westerholm

Seuran notaarina toimi edelleen fil.maisteri Airi Töyrymäki.

Seuralle valittiin vuoden 1995 hallitus työjäsenten vaalikokouksessa 12.12.1994. Seuran uudeksi puheenjohtajaksi valittiin dosentti Heikki Vesajoki sekä uudeksi varapuheenjohtajaksi dosentti John Westerholm. Apul.prof. Paavo Talmanin kieltäytyttyä Seuran sihteerin tehtävästä hänen tilalleen valittiin seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi fil.tri Lea Houtsonen. Rahastonhoitajaksi valittiin uudelleen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi fil.lis. Jorma Pietala. Muista erovuorossa olleista hallituksen jäsenistä professori Kalevi Rikkinen ja fil.lis. Heikki Seppä valittiin uudelleen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi. Sihteeriksi valitun Lea Houtsonen tilalle seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi valittiin dosentti Erkki Tervämäki- John Westerholmilta vapautuneeksi kaksivuotiskaudeksi valittiin fil.tri Ritva Kivikkokangas-Sandgren. Kaikki mainitut valinnat olivat yksimielisiä.

Jäsenet

Seuran jäsenmäärä oli vuoden 1994 lopussa 1156. Uusia vuosijäseniä Seuraan liittyi vuoden aikana yhteensä 72 ja jäsenkunnasta erosi tai muutoin jäsenluettelosta poistettiin 86 vuosijäsentä. Seuralla on kahdeksan kunniajäsentä, joista suomalaisia on kolme ja ulkomaalaisia viisi. Kirjeenvaihtajajäseniä oli vuoden lopussa 53, työjäseniä 208, vakinaisia jäseniä 60 ja vuosijäseniä 827.

Seuran työjäsenten vaalikokouksessa 12.12. 1994 kutsuttiin uudeksi kirjeenvaihtajajäseneksi prof. Donald F. Lynch (Fairbanks, Alaska, USA) sekä uusiksi työjäseniksi fil.tri Maljatta Karvonen sekä hallintotieteiden tohtorit Arto Haveri, Torsti Hyyryläinen, Jouni Häkli ja Timo Keski-Petäjä.

Seuranjäsenistöstä ovat kuoleman kautta poistuneet Seuran kirjeenvaihtajajäsen, professori Ian Matley sekä työjäsenet, fil.toht. Kurt Enkola, fil.toht. Tarja Keisteri, professori Sven Gustaf Segerstråle ja prof. Ahti Simonen. Seura kunnioittaa heidän muistoaan.

Kokoukset

Vuosikokous pidettiin 14.2.1994 Säätytalossa ja siihen otti osaa 14 jäsentä. Vuosikokouksen yhteydessä puheenjohtaja Harry Schulman piti esitelmän aiheesta "Muoto, funktio ja hyvä tahto maantieteellisessä ajattelussa". Puheenjohtajan vuosikokouksesitelmä julkaistiin *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä 2/ 1994.

Työjäsenten vaalikokous pidettiin 12.12.1994 Helsingin kaupungin tietokeskuksessa Helsingissä. Varsinaisten kokouksasioiden lisäksi keskuksen johtaja Eero Holstila esitteli tietokeskuksen toimintaa. Kokoukseen osallistui 22 työjäsentä.

Hallituksen kokoukset. Toimintavuoden aikana hallitus kokoontui 10 kertaa. Uuden kokouskäytännön mukaan esityslistan "keskustelupykälän" kohdalla käsiteltiin laajempia asiakokonaisuuksia ja teemoja. Yleiskeskusteluja hallituksen kokouksissa käytiin Seuran julkaisupolitiikasta yleensä sekä Terran ja Fennian julkaisuprofiileista, Seuran suhteista lähitieteisiin ja järjestöihin, Seuran roolista tieteellisessä jatkokoulutuksessa sekä Suomen Kartaston 100-vuotishankkeen valmistelusta.

Maantieteen päivät. Vuoden 1994 Maantieteen päivät (XXVII) pidettiin 18.-19.11.1994 Helsingissä. Päivien järjestämisen johtajatuksena oli luoda korkeatasoinen kongressitapahtuma, jonka ohjelma rakentui tarjotuista esitelmistä ja postereista sekä yleisesitelmistä. Päivien yhteydessä järjestettiin myös jatkokoulutusseminaari, jonka teemana oli ympäristön muutoksen tutkimus. Maantieteen päivien avauspuheenvuoron piti Seuran hallituksen jäsen, prof. Kalevi Rikkinen. Hänen jälkeensä puhuivat Helsingin yliopiston rehtori Risto Ihamuotila ja Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen esimies dosentti Markku Löytönen. Päivien ulkomaisia esitelmöitsijöitä olivat professori Richard W. Battarbee (University College London), professori Peter Haggett Bristolin yliopistosta, professori Kenneth Olwig Odensen yliopistosta ja professori Anthony Gatrell Lancasterin yliopistosta.

Päiviin liittyvinä tapahtumina järjestettiin 18.11.1994 Suomen Kartografisen Seuran kokous sekä Maantieteen kansainvälisen unionin Suomen kansalliskomitean kokous.

Maantieteen päivien yhteydessä 18.11.1994 jaettiin Seuran Ragnar Hult-mitali, joka Seuran hallituksen päätöksen mukaan jaetaan vuosittain maantieteen päivien yhteydessä. Ragnar Hult-mitali jaettiin virolaiselle maantieteilijälle, Ott Kursille Tarton yliopistosta. Mitali myönnettiin Ott Kursille tunnustuksena Seuran tarkoituspäriä edistävästä tutkimustyöstä sekä yhteistyön vaalimisesta ja edistämisestä virolaisen ja suomalaisen maantieteen välillä.

Maantieteen päivien yhteydessä jaettiin ensimmäisen kerran Suomen Maantieteellisen Seuran myöntämä A. E. Modeen-mitali. Vuonna 1993 perustetun mitalin ensimmäisen kappaleen sai professori Toive Aartolahti. Mitali myönnettiin professori Aartolahdelle tunnustuksena hänen ansioistaan paitsi maantieteen opettajana ja tutkijana sekä maantieteen opettajien kouluttajana, myös hänen merkittävästä panoksestaan maantieteen lukio-opetuksen edistäjänä ja uudistajana.

Päivien monipuolinen ja tasokas ohjelma kokosi huomattavan suuren osallistujajoukon. Päivien vieraskirjan mukaan osallistujamäärä oli peräti 434 henkeä. Todellinen määrä lienee ollut sitäkin suurempi, sillä kaikki päiville osallistujat eivät ilmeisesti käyneet ilmoittautumispisteessä.

Suomen Maantieteellinen Seura kiittää Helsingin yliopiston maantieteilijöitä päivien järjestelyistä.

Esitelmäkokoukset. Esitelmäkokouksia ei vuoden 1994 aikana järjestetty.

Julkaisu toiminta

Fennia-sarjan toimittajana oli edelleen professori Kalevi Rikkinen ja toimitussihteerinä dosentti Markku Löytönen. Toimitustyön tueksi perustettiin Fennian tieteellinen neuvottelukunta (Editorial Advisory Board), johon kautena 1994-1996 kuuluu kahdeksan maantieteen eri alojen asiantuntijaa Euroopan eri maista sekä Yhdysvalloista ja Kanadasta. Fennia on maantieteen alalla Suomessa johtava tieteellinen julkaisu, joka edustaa korkeaa kansainvälistä tasoa. Tästä osoituksena on sen saamat huomionosoitukset eräiden muiden kansainvälisesti tunnettujen maantieteellisten seurojen taholta sekä Fennian saavuttama huomio eräissä johtavissa kansainvälisissä maantieteellisissä julkaisusarjoissa.

Vuoden 1994 aikana julkaistiin Fennian niteet 172:1 ja 172:2. Fennian niteet sisälsivät yhteensä 16 artikkelia. Fennian niteiden kokonaissivumäärä oli 234, mikä oli 75 sivua suurempi kuin edellisenä vuonna.

Fennian niteessä 172:1 julkaistiin seuraava tutkimus:

Jouni Häkli: Territoriality and the rise of modern state. (pp. 1-82).

Fennian niteessä 1712, The changing geographies: The challenge of the Nineties 1993 Annual Meeting of Finnish Geographers in Turku, Finland, julkaistiin seuraavat tutkimukset:

- Harri Andersson: Preface (pp. 83-85)

- R. J. Johnston: The challenge of a rapidly changing world political map (pp. 87-96)

- Anssi Paasi: The challenge of the rapidly changing world political map: A contextualized comment for R. J. Johnston (pp. 97-104)

- Friedrich-Karl Holtmeier: Physical geography in the view of the changing environment (pp. 105-109)
  - Sakari Tuhkanen: Comments on the lecture "Physical geography in view of the changing environment" by Friedrich-Karl Holtmeier (pp. 111-114)
  - Gunnar Olsson: Heretic cartography (pp. 115-130)
  - Pauli Tapani Karjalainen: Traces of Gunnar Olsson's heretic cartography (pp. 131-133)
  - Markku Löytönen: Opportunities for geography in a world of specialization (pp. 135-140)
  - Sakari Tuhkanen: Physical geography in search of a new orientation: A characterisation of research and teaching in physical geography at the Department of Geography, University of Turku (pp. 141-145)
  - Harri Andersson & Jussi S. Jauhiainen: Human geography then and now: Theoretical approaches and research experiences at the University of Turku (pp. 147-152)
  - Anssi Paasi, Veli-Pekka Raatikka, Petri J. Raivo & Heikki Riikonen: Regions, places and landscapes: Research in regional and human geography at Oulu University (pp. 153-161)
  - Jyrki Autio, Olavi Heikkinen, Leo Koutaniemi, Alfred Colpaert and. Seppo Luoma-Aho: Physical geography at the University of Oulu: Research in Finland and adjacent areas (pp. 163-171)
  - Ismo Kinnunen and Arvo Naukkarinen: The challenges of society and the teaching of planning geography at the University of Oulu (pp. 173-179)
- Nils H. Winter: The Department of Economic Geography, Abo Akademi University (pp.181-182)
- W. R. Mead: A geographical experience of Finland (pp. 183-190)
  - Pentti Yli-Jokipii: Trends in Finnish geography in the 1980s and early 1990s in the light of the geographical journals, with a bibliography (pp. 191-234)

Aikakauslehti *Terran* päätoimittajana toimi vuoden 1994 alusta lähtien fil.lis. Heikki Seppä. Aikaisemmasta käytännöstä poiketen Seuran puheenjohtaja toimi vuoden 1994 alusta lukien *Terran* toimitusneuvoston puheenjohtajana. Siten vuonna 1994 toimitusneuvoston puheenjohtajana oli dosentti Harry Schulman. Päätoimittajan ja toimitusneuvoston puheenjohtajan lisäksi *Terran* toimitusneuvostoon kuuluivat vuonna 1994 fil.tri Lea Houtsonen, Seuran sihteeri Paavo Talman, dosentti Atte Korhola ja dosentti Heikki Vesajoki. Toimitusneuvosto kokoontui kaksi kertaa.

Vuoden 1994 aikana julkaistiin neljä *Terran* numeroa, jotka sisälsivät 32 artikkelin lisäksi katsauksia, keskustelupuheenvuoroja, uutisia, tiedonantoja sekä kirjallisuusarvosteluja. Numero 106:2 oli Tynnen meren talousaluetta käsittelevä teemanumero, jossa julkaistiin kahdeksan artikkelia. *Terran* numero 106:3 omistettiin professori Toive Aartolahdelle hänen 60-vuotispäivänään 6. lokakuuta 1994. Professori Aartolahden juhlakirjassa julkaistiin 20 artikkelia.

Artikkelitarjonta *Terran* oli runsasta. Artikkeliksi tarjottujen käsikirjoitusten julkaisemisesta on päätetty asiantuntijatarkastuksen jälkeen. Myös *Terra* on saanut osakseen huomiota kansainvälisissä julkaisuissa. *Terran* numeroiden yhteinen sivumäärä vuonna 1994 oli 402, mikä oli 52 sivua enemmän kuin edellisenä vuonna.

Suomen Kartasto

Suomen Kartaston viidennen laitoksen toimitustyö saatiin valmiiksi jo vuoden 1993 aikana, joten vuodelle 1994 julkaisematta jäi vain eräitä käännöslitteitä. Tämä työ jatkui vuoden 1994 aikana maanmittauslaitoksen Maastotietokeskuksessa. Suomen Kartaston 5. laitoksen sidotut kappaleet luovutettiin Tasavallan Presidentille sekä pääministerille ja eduskunnan puhemiehelle. Seuran sihteeri Paavo Talman on kirjoittanut Suomen Kartaston valmistumisesta ja luovutustilaisuudesta Mäntyniemessä *Terrassa* 2/1994.

Toimintansa lopettaneen Suomen Kartaston tieteellisen toimituskunnan työtä jatkoi vuoden 1994 aikana maanmittaushallituksen ja Suomen Maantieteellisen Seuran yhteistyötoimikunta, jossa Seuran edustajina ovat olleet prof. Stig Jaatinen, prof. Kalevi Rikkinen ja dos. Harry Schulman. Professori Stig Jaatinen ilmoitti eroavansa yhteistyötoimikunnasta vuoden 1994 lopussa.

Suomen Kartaston 100-vuotisjuhlakartasto. Juhlakartaston laatimismahdollisuuksia pohtimaan Seuran hallitus asetti vuonna 1991 professori Mauri Palomäen johdolla työskentelevän toimikunnan. Vuoden 1993 kevätkaudella toimikunta esitti Seuran hallitukselle hanketta koskevan suunnitelmamuistion. Tämän jälkeen asian kehittäjä on jatkettu Seuran hallituksen piirissä.

Vuosi 1994 oli merkittävä Suomen Kartaston 100-vuotisjuhlakartastohankkeen valmisteluissa. Asiaan liittyen Seuralle jätettiin muistio "Näkökohtia kartografian tutkimuksen edistämiseksi Suomessa", jonka olivat laatineet dosentti Harry Schulman ja fil.maist. Pellervo Kokkonen. Juhlakartastohanke oli esillä myös kaikissa hallituksen kokouksissa. Hallitus piti myös yhden ylimääräisen kokouksen, joka keskittyi käsittelemään Suomen Kartaston 100-vuotisjuhlakartastohanketta.

Suomen Kartasto 100 -hankkeen valmistelut on jaettu kolmeen toisiinsa liittyvään aihepiiriin: 1) tieteellinen kongressi ja siihen liittyvä artikkelikokoelma, 2) kaupallisen tuotteen vaatimukset täyttävä juhlakirja sekä 3) atk-tekniikkaan perustuva, cd-rom-levykkeelle tai vastaavalle tehtävä elektroninen kartasto. Kutakin aihepiiriä on valmistellut työryhmä. Tieteellistä kongressia ja siihen liittyvää artikkelikokoelmaa ovat valmistelleet professori Kalevi Rikkinen ja fil.toht. Lea Houtsonen. Työryhmään, joka suunnittelee juhlakirjahanketta ovat kuuluneet dosentti Harry Schulman ja dosentti Arvo Peltonen. Atk-tekniikkaan perustuvaa elektronista kartastohanketta ovat valmistelleet dosentti Markku Löytönen ja fil.lis. Jorma Pietala. Seuran puheenjohtaja Harry Schulinan

kokosi valmisteluryhmien työn pohjalta Suomen Kartaston 100:n hankekuvauksen, jonka luonnos käsiteltiin hallituksen kokouksessa vuoden 1994 lopulla.

Suomen Kartasto 100 -hankkeeseen liittyen käytiin neuvotteluja kaupallisten kustantajien ja muiden yhteistyötahojen kesken. Puheenjohtaja Harry Schulinan lupautui jatkamaan uuden puheenjohtajan rinnalla vuoden 1995 alkupuolella hankkeen käynnistysvaiheen ajan.

Vaihtotoiminta ja julkaisujen levittäminen

Seuran kirjaston- ja arkistonhoitajana jatkoi edelleen professori Kalevi Rikkinen. Vuoden 1994 aikana solmittiin yksi uusi Fenniaa koskeva vaihtoyhteys. Lisäksi Terra koskien vahvistettiin yksi vaihtosuhteen muutos. Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskuksen hoitamia ulkomaisia vaihtoyhteyksiä oli vuoden lopussa yhteensä 407. Vaihtoon menevien niteiden määrä oli käytännössä edellä mainittua suurempi, koska moniin vaihtokohteisiin lähetetään useita niteitä jaettavaksi edelleen eri kirjastoihin.

Seura on jäsenenä järjestössä University Microfilms Inc. (UMI), jonka kautta Fennian numeroita ja siinä julkaistuja artikkeleita välitetään kansainväliselle lukijakunnalle mikrofilmi- ja mikrokorttimuodossa. Lisäksi Seuran julkaisutoiminnasta tiedotetaan säännöllisesti kansainvälisissä tieteellisten julkaisujen kaupallisissa luetteloissa.

Asiantuntijatehtävät

Seura antoi vuoden 1994 aikana lausunnon ympäristöministeriölle Suomen metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamista koskevasta muistiosta.

Seura on pyrkinyt valvomaan maantieteen etua erityisesti maantieteen kouluopetuksen kehittämisessä sekä seuraamaan opettajankoulutuksen kehitystä.

Kansainvälinen toiminta

Seura on edelleen jäsenenä järjestössä *Association of Baltic States Geographical Societies (ABS GS)*.

Vuoden 1994 aikana jatkettiin työtä Euroopan maantieteellisten seurojen kansainvälisen yhteistyön laajentamiseksi kattojärjestön *European Geographical Collaboration (E.G.C.)* puitteissa. Yhteistyötä käytännön tasolla vietiin eteenpäin kuitenkin vain *Institute of British Geographers* -seuran kanssa tarjoamalla mainitun seuran ja Suomen Maantieteellisen Seuran jäsenille mahdollisuutta päästä vastavuoroisesti liitännäisjäseniksi kumpaankin seuraan varsinaisen jäsenen jäseneduin ja velvollisuuksin.

EGEA/Finland-toimikunnan tehtävänä on ollut ylläpitää ja kehittää erityisesti nuorten maantieteilijäin kansainvälisiä yhteyksiä European Geography Association-järjestön piirissä. EGEA/FINLAND -toimikunnan puheenjohtajana toimi 12.10.1994 asti opiskelija Jarna Karrila Turun yliopiston maantieteen laitokselta ja 13.10.1994 alkaen opiskelija Catrin Effe Oulun yliopiston maantieteen laitokselta.

European Standing Conference of Geography Teachers' Associations -järjestössä Seuran edustajana on vuonna 1994 toiminut fil.tri Lea Houtsonen. Hän laati Suomea koskevan osuuden järjestön Eurogeo-julkaisuun 6: "traffic and transport" ja huolehti julkaisun jakelusta Suomessa vuoden 1994 aikana. Houtsonen edusti Seuraa järjestön kokouksessa Brysselissä joulukuussa 1994. Kokouksen monimutkaista nimeä päätettiin yksinkertaistaa uudella lyhenteellä *EUROGEO* ja aiemmin Eurogeo- nimellä tunnetun oppimateriaalin nimeksi puolestaan valittiin *Eurogeo Bulletin*.

Fil.toht. Lea Houtsonen on toiminut Seuran edustajana ja yhteyshenkilönä myös työryhmässä *European Network for Geographical Education (ENGE)*, johon Seura liittyi vuonna 1993. Seuran edustaja on laatinut Suomea koskevan osuuden työryhmän julkaisuun "*European Directory for the Teaching of Geography*", joka ilmestyy Euroopan neuvoston julkaisemana vuonna 1995.

IGU:n Prahan kongressissa elokuussa 1994 maantieteen Pohjoismaiden kansalliskomiteoiden puheenjohtajat päättivät perustaa yhteistyöryhmän "*Baltic Sea Group*", johon päätettiin kutsua myös Viron, Latvian ja Liettuan edustajat. Ryhmä pitää kokouksensa vuonna 1995 Trondheimissa. Pohjoismaat maksavat Baltian maiden edustajien matkat Trondheimiin. Seura päätti osallistua kustannuksiin yhdellä kolmasosalla Viron edustajan matkakustannuksista.

Seura päätti lähettää edustajansa myös Moskovassa elokuussa 1995 pidettävään IGU:n kongressiin "Global Changes and Geography". Tapahtuma, liittyy The Russian Geographical Societyn 150vuotisjuhliin vuonna 1995.

Muuta toimintaa

Seuran sääntöjen uudistaminen. Sääntöjen muutos hyväksyttiin työjäsenien vaalikokouksessa 7.12. 1993, minkä jälkeen uudet säännöt lähetettiin oikeusministeriön yhdistysrekisteritoimistoon rekisteroitäväksi. Merkittävin periaate sääntöjen uudistamisessa oli eräiden menettelytapoja yksinkertaistavien teknisten muutosten lisäksi jäsenkunnan mahdollisuuksien lisääminen osallistumisessa Seuran hallintoon. Rekisteröintipäätöstä ei saatu vuoden 1994 aikana ja Seura on joutunut toimimaan edelleen vanhoilla säännöillä.

Edustukset

Seuralla oli toimintavuoden 1994 aikana edustus aikaisemmissa yhteyksissä mainittujen tapahtumien ja tehtävien lisäksi muun muassa seuraavissa organisaatioissa ja tilaisuuksissa:

- Tieteellisten seurain valtuuskunnan Julkaisukeskuksen johtokunnan puheenjohtajana prof. Paul Fogelberg.
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksessa kaudeksi 1993-1995 valittuina Seuran varapj. Harry Schulman, varalla prof. Perttu Vartiainen.
- Maantieteen kansainvälisen unionin (IGU) Suomen kansalliskomiteassa fil.tri Lea Houtsonen, varalla dos. Atte Korhola.
- Ikiroutatutkimuksen ja -tekniikan Suomen kansalliskomiteassa Seuran edustajana ja komitean puheenjohtajana apul.prof. Matti Seppälä. - Suomalaisen kirjallisuuden edistämisvarojen valtuuskunnassa kaudeksi 1993-95 valittuina prof. Toive Aartolahti, varalla dos. Matti Tikkanen.
- Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran jaostossa "Delegation för den svenska litteraturens främjande", dos. John Westerholm. - Maanmittaushallituksen ja Suomen Maantieteellisen Seuran yhteistyötoimikunnassa prof. Stig Jaatinen (pj.), prof. Kalevi Rikkinen ja varapj. Harry Schulman.
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan vuosikokouksessa 11.3.1994 puheenjohtaja Harry Schulman.
- Suomen tiedekustantajien liiton järjestämässä väitöskirjojen julkaisemista käsittelevässä seminaarissa 16.5.1994 Seuran sihteeri Paavo Talman. Suomen Tiedekustantajien liiton puheenjohtajana on toiminut professori Paul Fogelberg ja liiton toisena varatilintarkastajana apul.prof. Paavo Talman.
- Professori Toive Aartolahden 60-vuotispäivävastaanotolla 6.10.1994 Seuran edustajana puheenjohtaja Harry Schulman ja useita muita Seuran hallituksen jäseniä.
- T. J. Kukkamäen 85-vuotispäivävastaanotolla 11.10.1994 hallituksen jäsen, professori Kalevi Rikkinen ja sihteeri, apul.prof. Paavo Talman.

Talous

Seura sai vuodeksi 1994 Suomen Akatemialta valtionapuna julkaisutoimintaa varten 150 000 markkaa, missä vähennystä edelliseen vuoteen oli peräti 30 000 markkaa.

Suomen XXVII maantieteen päivien järjestämistä varten Seura ei Suomen Akatemian omaksuman tukipolitiikan vuoksi hakenut valtionapua, Joten päivien rahoituksen hankkiminen jäi järjestäjien huoleksi.

Seuran tavanomaista toimintaa on rahoitettu jäsenmaksuista kertyneillä varoilla. Seuran tilintarkastajina ovat toimineet edelleen kauppat. maist. Tytti Oukari ja fil.lis. Reijo Ylönen sekä varatilintarkastajina kauppat.maist. Heikki Heinimäki ja kauppat.tri Risto Hölttä.

Suomen Akatemian julkaisutoimintaan myöntämän apurahan huomattavan vähenemisen sekä toisaalta julkaisujen painatus- ja postituskulujen kasvun johdosta Seuran tilikauden tulos vuodelta 1994 oli voimakkaasti alijäämäinen.

Loppukatsaus

Toimintavuoden 1994 aikana Seuraan liittyi uusia vuosijäseniä hieman edellisvuosia vähemmän. Seuran hallitukselle tämä muodostaakin haasteen: Voidaanko tiedotusta Seuran toiminnasta ja jäseneksihakemisesta tehostaa ja onko jäsenyyden hakeminen eri puolilla maata tehty riittävän helpoksi? Esimerkiksi jäseniksi ilmoittautumislistoja toimitetaan maantieteen laitoksilta Seuralle hyvin vaihtelevalla käytännöllä. Koska maantieteen laitokset ja talousmaantieteen yksiköt ovat kuitenkin keskeisiä paikkoja uusien jäsenten ilmoittautumisessa, tulisi jäsenyyden hakemiskäytäntö näissä yksiköissä organisoida entistä paremmin. On myös harkittava muita keinoja Seuran toiminnasta tiedottamisessa ja jäsenyyden haun tehostamisessa. Yksi potentiaalinen tiedottamisen kohde ovat koulujen biologian- ja maantieteen opettajat.

Jäsenkunnan aktivoimiseksi toimintamuotoja voitaisiin edelleen monipuolistaa sekä lisätä tiedottamista. Terran merkitys tiedottamisen kanavana jäsenkuntaan päin on keskeinen ja sitä tulee tehostaa.

Vuoden 1994 Maantieteen päivien suuri osallistujamäärä osoitti, että tapahtuma on jäsenkunnan kannalta hyvin motivoiva ja koko maantieteen tiedeyhteisöä kokoava tilaisuus. Päivien luonne korkeatasoisena kongressitapahtumana ja siihen yhdistyvänä jatkokoulutustilaisuutena osoittautui onnistuneeksi ratkaisuksi. Kansainvälisten huippututkijoiden ohella myös suomalaiset maantieteilijät esittelivät monipuolisesti tutkimustyötään. Tästä johtuen maantieteellinen tutkimus huomioitiin laajasti myös Suomen eri tiedotusvälineissä.

Seuran toiminnan kannalta vuoden 1994 yhtenä keskeisenä tapahtumana voidaan pitää A. E. Modeen -mitalin jakotilaisuutta. Mitalihan jaettiin vuonna 1994 ensimmäisen kerran. A. E. Modeen -mitalin jako korostaa erinomaisella tavalla sitä, että koulutuksen eri tasoilla annettavan maantieteen opetuksen aseman ja maantieteen opetuksen kehittämistyön seuraaminen kuuluvat olennaisesti Seuran toiminnan piiriin. Seuran työntäyteisen toiminnan keskellä onkin myönteinen asia palkita niitä, jotka ovat ansioituneet työssä maantieteen opetuksen hyväksi.

Julkaisutoiminnassa Fennian ja Terran kohdalla sekä artikkelien määrä että sivumäärä olivat suurempia kuin edellisenä vuonna. Fennian kansainvälisesti korkeaa tasoa on tuettu perustamalla toimituksen tueksi tieteellinen neuvottelukunta, johon kuuluu useita maantieteen eri alojen alojen asiantuntijoita eri maista. Myös Terran ennakkotarkastuskäytännöllä on vaikutettu myönteisesti julkaisusarjan korkeaan tasoon. Artikkelien tarjonta Terraan on ollut runsasta.

Julkaisutoiminta nykyisessä laajuudessa ei olisi mahdollista ilman valtionapua. Sen määrä on Suomen Maantieteellisen Seuran kohdalla on kuitenkin jatkuvasti vähentynyt. Kun Seura vielä vuonna 1992 sai valtionapua julkaisutoimintaa 190 000 markkaa, oli se vuonna 1994 supistettu 150 000 markaksi. Vuoden 1995 tilanne näyttää vielä heikommalta, sillä valtionavun osuudeksi on ilmoitettu ainoastaan 130 000 mk Seuran anomana 180 000 markan sijaan. Tämä synkistää huomattavasti Suomen Maantieteellisen Seuran mahdollisuuksia julkaisutoiminnan harjoittamiseen.

Seuran kannalta tilanne on ristiriitainen. Samalla kun julkaisusarjoja on pyritty kehittämään entistä korkeatasoisemmiksi, on valtionavun määrää kuitenkin jatkuvasti pienennetty. Pyrkimyksenä tulevaisuudessa tulee olla julkaisutoimintaan saatavan valtionavun määrän kasvattaminen. Perusteina tälle on Seuran julkaisutoiminnan jatkuva kehittäminen.

Suomen Kartaston ensimmäisen laitoksen julkaisemisen satavuotispäivä on jo neljän vuoden kuluttua. Seuran hallitus valmisteli vuoden 1994 aikana puheenjohtajan johdolla Suomen Kartasto 100 -hankekuvauksen luonnoksen, joka sisältää vuonna 1999 ilmestyvän juhlakartaston yleissuunnitelman. Tarve kartografisen tutkimuksen vahvistamiseen Suomessa on muutoinkin ollut esillä Seuran hallituksessa.

Suomen Maantieteellinen Seura haluaa kiittää jäsenkuntaansa sekä kaikkia niitä Seuran ulkopuolisia yhteisöjä ja yksityishenkilöitä, jotka toimivat vuoden 1994 aikana Seuran sekä sen tarkoitusperien ja toimintahankkeiden edistämiseksi.

LEA HOUTSONEN

sihteeri